

Geologie en paleontologie in het natuurhistorisch museum te Wenen

Het Weense natuurhistorische museum heeft zowel een mineralogisch-petrografische, als een geologisch-paleontologische verzameling. Deze verzameling sluit aan bij die, welke keizer Franz Stephan van Lotaringen in het jaar 1748 van de geleerde Johann von Baillou uit Florence ten geschenke heeft gekregen. Ik zal hier de mineralogisch-petrografische verzameling niet beschrijven, aangezien de expositieruimte wegens verbouwingen is gesloten en pas na de komende winter heropend zal worden. Vermeld wordt slechts dat deze veelomvattende systematische mineralenverzameling bij de heropening zal zijn uitgebreid met een edelsteenverzameling. Al wel toegankelijk is de verzameling meteorieten, die met een aantal van meer dan 6000 stuks tot de grootste ter wereld behoort.

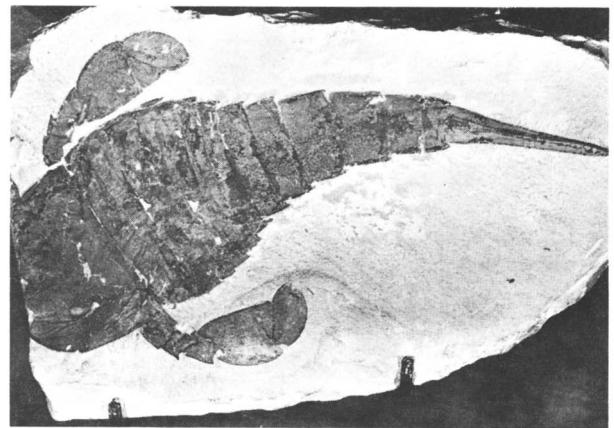
De paleontologische expositie is per tijdvak in vier grote zalen uitgesteld. Sinds de inrichting, juist 100 jaar geleden, is aan de opzet slechts weinig veranderd.

Er is geprobeerd een zo volledig mogelijk overzicht van de planten- en dierenwereld te geven, waarvoor maar liefst een aantal van 50.000 stukken is gebruikt, waaronder talrijke zeldzame uit alle landen van de wereld.

Een zaal is geheel aan de ontwikkeling der planten gewijd. Zeer talrijk zijn de Tertiaire plantenfossielen uit nu verlaten Oostenrijkse bruinkoolmijnen. Uniek zijn de prachtige boomvarens (Pterophyllen) uit het Boven-Trias van Lunz in Neder-Oostenrijk. Elke van de drie andere zalen toont de dierenwereld van een periode uit de aardgeschiedenis. De Paleozoicum-zaal bevat fossielen van ongewervelde dieren van de beroemdste vindplaatsen; het Boheemse Paleozoicum is rijk vertegenwoordigd. Belangrijk is ook de verzameling vissen en amfibieën.

De Mesozoïcum-zaal wordt beheerst door een afgietsel van een Belgische Iguanodon bernissartensis. Belangwekkende vertegenwoordigers van de grote dieren van het Mesozoïcum zijn de skeletten van een vliegend reptiel (*Dorygnathus banthensis THEODORI*) en een Ichthyosaurus met huid. Ze behoren tot het beste, gevonden in het Lias van Holzmaden (Württemberg). Ook Solnhofen is met talrijke goede stukken vertegenwoordigd. Talrijk, zoals in geen ander museum, zijn de vondsten uit de Alpen, zoals de rijke fauna van koralen, slakken, schelpen en ammonieten uit het Boven-Trias, Lias en Boven-Krijt.

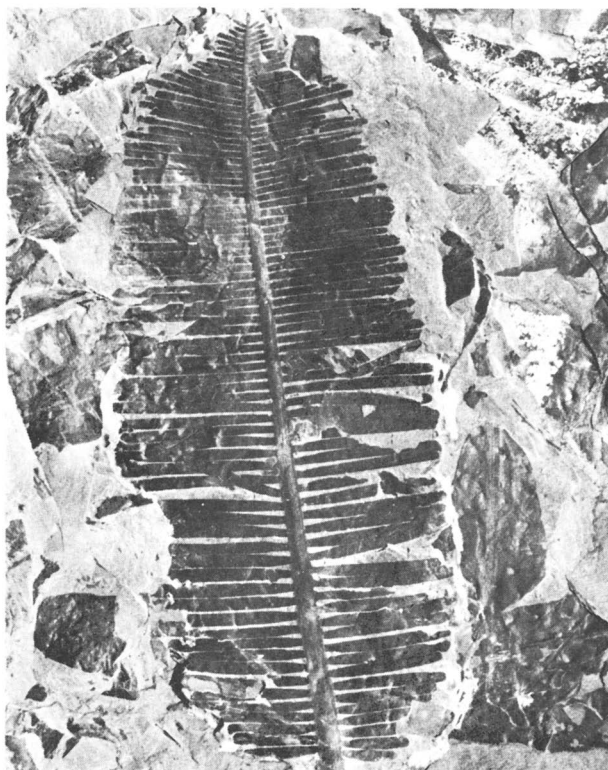
3

1. *Hipparion gracile* KAUP. Schedel en deel van de halswervelkolom van het drietenig paard. Inzersdorf, Wien. Pliocene, grootte afgebeeld deel 65 cm.

2. *Pterophyllum longifolium* JAEGER. Blad van een palmvaan. Lunz, Oostenrijk. Boven-Trias; bladgrootte 27 cm.

3. *Eurypterus lacustris* HARLAN. Een geleedpotige, verwant aan recente schorpioenen. Buffalo, New York. Boven-Siluur, 22 cm.

Foto's:
Natuurhistorisch Museum te Wenen.

2

In de Kaenozoïcum-zaal vinden we interessante fossielen uit het begin van het Tertiair. Naast schelpen en slakken worden hier ook talrijke resten van gewervelde dieren getoond en geven een goede indruk van de subtropische landdierenwereld van Midden-Europa in het begin van het Tertiair. Het meest waardevol is het vrijwel volledige skelet van een *Dinotherium bavaricum* uit Franzensbad in Bohemen. De dierenwereld uit de ijstijd wordt op 't ogenblik slechts vertegenwoordigd door enige, weliswaar voortreffelijk bewaarde, skeletten van holenbeer, holenleeuw en steenbok, omdat dit gedeelte van de verzameling in het komende jaar opnieuw wordt ingericht. Vermeldenswaard is ook het skelet afgietsel van een 26 meter lange *Diplodocus carnegiei* HATCHER in de centrale koepelhal.

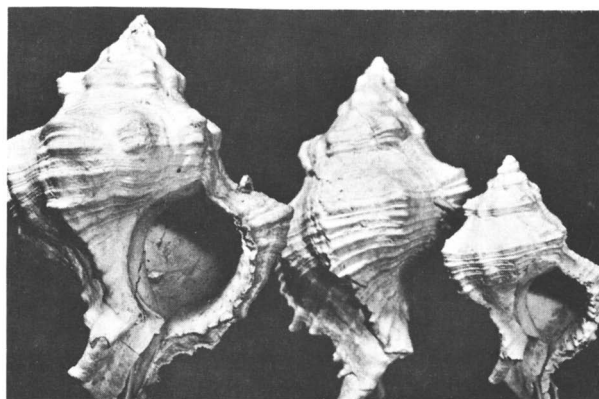
Het museum is dagelijks (behalve op dinsdag) van 9.00 - 13.00 uur geopend; de entreprijs bedraagt 5 Oostenrijkse Schillingen. Studenten en scholieren gratis! Indien aangemeld kunnen groepen rondgeleid worden. Bovendien staan de medewerkers u gaarne te woord. Postadres: Natuurhistorisch Museum, Burgring 7 A - 1014, Wien. Telefoon: Wien 38.27.54 of 38.27.12. Ingang: Maria-Theresienplatz, Erste Wiener Bezirk. Vanuit de Ringstrasse gemakkelijk te bereiken.

Op de volgende feestdagen is het museum gesloten: 1 januari, Goede Vrijdag, Paas-zondag, 1 mei, Pinkster-zondag, Sacramentsdag (2e donderdag na Pinksteren) 1 en 2 november en 24 en 31 december.

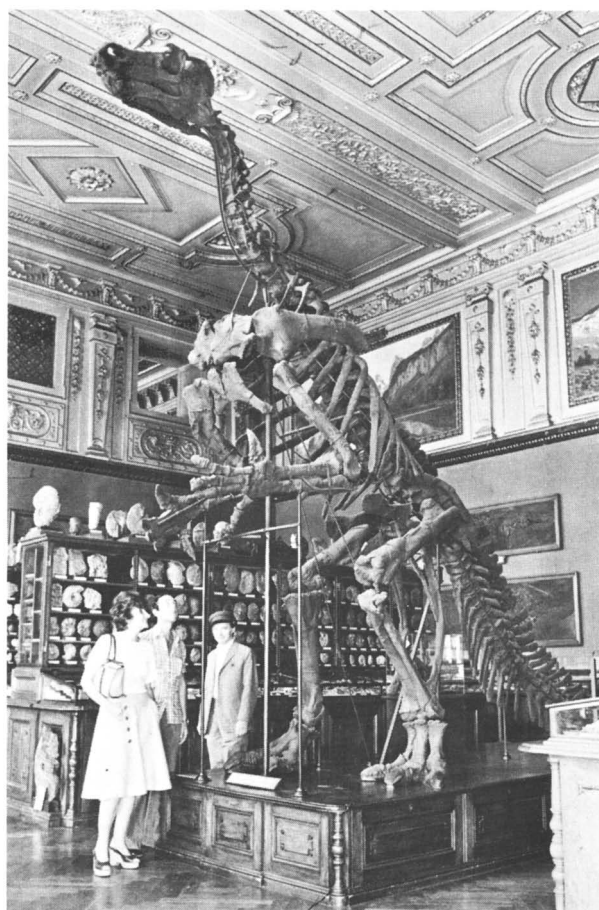
4. *Trunculariopsis aquitaniensis* GRAT. Vindplaats: Grund, Bekken van Wenen, Jong-Tertiair (Mioceen). Grootste exemplaar 13 cm hoog.

5. *Dinotherium bavaricum* MEYER. Een vrijwel volledig skelet van dit Tertiaire slurfdier. Franzensbad, Bohemen. Mioceen; hoogte 270 cm.

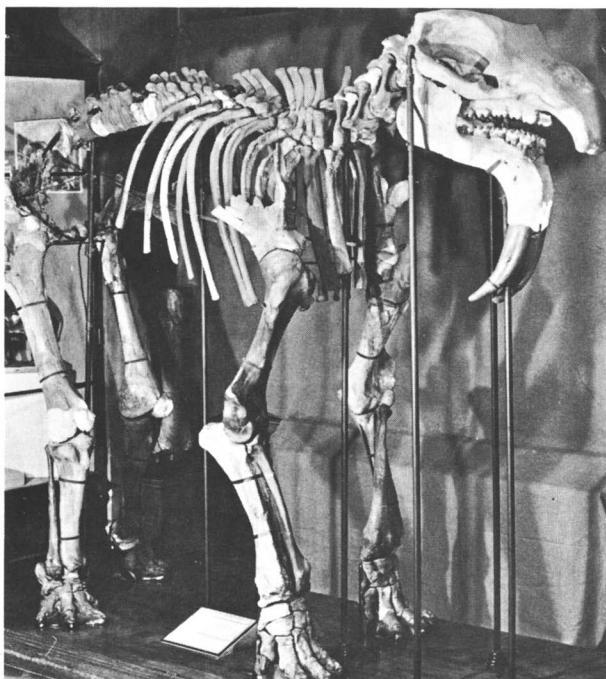
6. De Mesozoïcum-zaal met een afgietsel van het skelet van de *Iguanodon bernissartensis* BOUL.

4

6

5

Publikaties over mineralogie en geologie die momenteel verkrijgbaar zijn:

Natursteine 51 bladzijden, 35 afbeeldingen, 20 platen (de meeste in kleur). Prijs O. Sch. 30,-
Blei und Zink in Österreich 35 bladzijden, 25 afbeeldingen, 1 Kleurplaat. Prijs O. Sch. 10,-
Mineralien und Gesteine aus der Sowjetunion 8 bladzijden, 3 afbeeldingen. Prijs O. Sch. 10,-
Tauerngold 31 bladzijden, 19 afbeeldingen, 1 kleurplaat. Prijs O. Sch. 20,-
Gosau - erforscht, erlebt 28 bladzijden, 35 afbeeldingen, prijs O. Sch. 24,-

Bij schriftelijke bestelling dient u een redelijk bedrag aan porto-kosten extra over te maken.